

Rigsdagstidende.

1851.

Forhandlingerne paa Folkethinget. № 409.

Anden Session.

104de Møde.

Torsdagen den 6te Marts

(Forts.)

J. N. Hansen (forts.): Lad nu være, at den ærede 6te kjøbenhavnske Rigsdagsmand (Mourier) vil sige, at det er en Frivillighed med Sværdet over Hovedet, som han sagde igaar; jeg antager alligevel, at det vil være større Fordeel, om man ved frivillig Overromskomst af den Art kommer til Rette med hinanden, end om man griber til en Taxation. Men Frivillighed faaer man ikke i nogen synderlig Grad, naar man ikke først giver en Evangselov. Man anfører som en Hindring for den ønskelige Frivillighed, at der hos Bondestanden skulde reise sig overdrevne Forventninger, overspændte Fordringer, — som baade den ærede Forslagsstiller og den ærede Indenrigsminister har udtalt. Selv da, hvis der virkelig fandtes saadanne overspændte Forventninger, vilde de jo blive nedslaaede ved en Evangselov, og saaledes bortfalbt altsaa ved en sliq Lovs Udgivelse ogsaa den Forhindring, som der hidtil havde været, for at komme til en frivillig Overromskomst, men jeg vil tillade mig at spørge de ærede Mænd, som have udtalt dette, hvorledes de vilde godtgjøre, at der hos Fæstebondestanden findes overdrevne og overspændte Forventninger? Ville de holde sig til den Masse af Blade, som efterskrive og eftersnakke hverandre, Landet rundt, ja, saa kunne de vise tusinde og tusinde Steder, hvor disse Paastaaender ere fremsatte, men jeg spørger, om det er det, hvormed man skal bevise en Sags Rigtighed. Jeg tør henvise til, hvad den ærede Ordfører for sagde, hvor aldeles man udenfor kan misforstaae og misfænde, hvad her bliver sagt i Salen, hvorledes enkelte Uttringer kunne komme

til at gaae og gjælde uden videre for Troesartikler. Men vil man holde sig til Sagen, vil man spørge dem, som have Leilighed til at kjende, hvad der bevæger sig i Bondestanden, og vil man lade haant om alskens løse Udtalelser, da tror jeg, at man skal komme til at tilstaae, at der ikke gives saa meget overspændte Forventninger, foruden at jeg skal gjøre opmærksom paa, at man maaskee i sin gode Troe kalder overspændt, hvad der ikke saa aldeles rigtig **kan** kaldes overspændt. De Forventninger, der findes, ere støttede paa den nu gjældende Landbolovgivning og de Principer, som gaae igjennem den, og jeg tror ikke, at man kan kalde dem overspændte og overdrevne, uden at man vil sælde den samme Fordømmelses-Dom over den hele Landbolovgivning, hvorpaa de ere støttede. Det Gnefte, jeg skal opholde mig ved med Hensyn til den ærede Forslagsstillers Forslag, det er hans Maade, at ville have beregnet Værdien af Gaarden paa; det staaer i en skarp Modsetning til os, at han ikke vil have taget i Beregning disse, hvad man kalder Sædvanerrettigheder, disse igjennem flere Aarhundreder for Bondestanden gjældende Rettigheder. Han spurgte: hvor staaer de? viis mig dem paa Papiret; hvor staaer det, at det er en Ret; men jeg vil spørge den ærede Rigsdagsmand, om han aldrig vil ansee Andet for Ret, end hvad der staaer med Sort paa Hvidt (Monrad: Juridisk Ret!). Jeg vil sige ham, at denne Ret staaer skrevet paa et Sted, hvor ingen skreven Lov kan udlette den; den staaer skreven i den almindelige Bevidsthed saa dybt og rodfæstet, at den vil vedligeholde sig der, selv om man udgiver en Lov som denne, der er beregnet paa at slaae en Streg over den offentlige og almindelige Bevidsthed. Jeg siger, den er grunn-